

הזנות אינה מקצוע או עבודה, עיסוק או תחביב, אלא אורח חיים של הרס עצמי וכניעה לאלימות כרונית. עידית הראל שמש, מנהלת מכון "תודעה", הלוחם בתופעת הזנות, מנפצת אחד לאחד את המיתוסים הקשורים בזנות. בדרך היא באה חשבון עם אמיתות יסוד של החברה שלנו

"אני באה מבית מאוד עני ואלים. לא רציתי שילדי יסבלו ויעברו את מה שאני עברתי. הבטחתי לעצמי שלעולם לא נהיהרעבים ובלי בית. והצלחתי. כנראה. אבל לאחרונה התחלתי להתמוטט. כבר לא הייתי מסוגלת יותר לראות אותם, להריח אותם ולסבול את הנשיכות, את משיכות השיער, הצביטות והאגרסיביות שלהם וכך, לאט ובשקט, התחלתי ליפול".

ח', אמא לשניים, כחמש שנים בזנות בדירות

הזנות היא חוויה קשה, אלימה ואכזרית עבור הנשים והגברים הלכודים בה, אך הגישה הציבורית כלפיה היא אדישה וסלחנית. זאת, הודות לשורה ארוכה של מיתוסים שהתפתחו בתרבות האנושית בכלל והישראלית בפרט, שאין בינם ובין המציאות דבר. למיתוסים הללו יש תפקיד - הם נועדו להרגיע אותנו ולטעת בנו את תחושת הביטחון שנשים אינן נמצאות בזנות כתוצאה ממצוקה. המיתוסים נועדו לשמן ולתחזק את הזנות כדי שתישאר סביבנו לעד. המשימה שלקחנו על עצמנו במכון תודעה, היא להפריך את המיתוסים ולחשוף את הציבור לפניה האכזריות של הזנות.

השפה כמייצגת את תפיסת העולם החברתית

הביטויים: "יצאנית", "פרוצה", "נערת ליווי", הם כינויי גנאי המטילים את האחריות להיותן של נשים בזנות על אופיין, אישיותן, חינוכן והתנהגותן. יצאנית – היא מי שיוצאת החוצה לעומת זו שנוהגת על פי הקוד "כבוד בת מלך פנימה". כך גם ה"פרוצה" – היא זו שנוהגת בפריצות. זו דרכה וזו אשמתה. אנחנו ממליצים על המושג: "נשים בזנות" במקום "זונות" הנתפש בתרבות הישראלית כקללה. הביטוי "נשים בזנות" מסיר את עננת הריחוק והקלון שמצויים בשאר הביטויים, ומבליט את העובדה שבראש ובראשונה מדובר בנשים ככל יתר הנשים, שנסיונות חברתיות דרדרו אותן למציאות הקשה של מי שחיים בתוך הוויית הזנות. גם ביטויים כמו: "שירותי מין", "מעניקה מחסדיה", מהווים כולם מכבסת מילים למציאות קשה של אלימות והשפלה כרונית בה נתונים בני אדם הלכודים בזנות.

"המקצוע העתיק בעולם"

קשה למצוא כתבה על תופעת הזנות שלא כוללת את הביטוי: "המקצוע העתיק בעולם". אם מדובר ב"מקצוע", הרי שחל עליו חופש העיסוק ועל כן אין מה לעשות כנגד קיומו. הזנות אינה מקצוע או עבודה, עיסוק או תחביב, אלא אורח חיים של הרס עצמי וכניעה לאלימות כרונית. המחשה טובה למיתוס הזה היא לגבי מקצוע המיילדות. ישנן מיילדות מהרגע שבו החלו להיוולד תינוקות בעולם, אבל אנחנו לא אומרים על המיילדות: "הן עוסקות במקצוע העתיק בעולם". הביטוי הזה שמור רק כלפי תופעת הזנות, ומאפשר לנו להיות סלחניים וסבלניים לקיומה.

"הזנות קיימת משחר ההיסטוריה ולכן אי אפשר למגר אותה":

החברה האנושית מתמודדת עם תופעות רבות שאי אפשר למגר: פשע, עוני, סמים, תאונות דרכים, רצח, גילוי עריות ועוד. למרות שאת כל התופעות הללו אי אפשר למגר, האם נעלה בדעתנו שלא לחוקק חוקים שיאבדו בהן; האם נעלה בדעתנו שלא לאכוף, לחנך, למנוע, לטפל, לשקם?! ברור שלא. טיעון המיגור הפך ללא רלוונטי כאשר החברה מגדירה לעצמה מהן התופעות שעמן היא לא מוכנה להשלים. באופן מפתיע (או שלא מפתיע), הטיעון הזה מושמע רק כלפי תופעת הזנות. "אם ממילא אי אפשר למגר, אולי מוטב שנתיר לזנות להתקיים, ואולי אף נמסד אותה". על-פי הסיפור המקראי, רצח וגילוי עריות עתיקים מהזנות, אך עובדה זו אינה פוגעת בנחישות החברה להיאבק בתופעות חמורות אלה. כך צריך להיות גם היחס כלפי הזנות.

"יש בחירה בזנות"

שאלת הבחירה הוא לב ליבו של הדיון בזנות. אם זו בחירה, הרי שחופש העיסוק נתפש כאחד מעמודי התווך של החברה הדמוקרטית, ומכאן, אם אמנם זנות היא "עיסוק", הרי שזכותה של האישה כאדם בוגר לבחור למכור את גופה.

משום כך ראוי להשוות את ה"בחירה" בזנות לבחירות אחרות שמהותן הרס עצמי כמו: אנוורקסיה, מכירת איבר או התאבדות.

כחברה אנו שוללים זאת ומונעים מהאדם לבצע פגיעה עצמית במודע. האם אנחנו היינו מרגישים בנוח לבחור בזנות עבורנו?! האם נקבל בחירה כזו על-ידי יקירנו?

שאלת הבחירה הוא לב ליבו של הדיון בזנות. אם זו בחירה, הרי שחופש העיסוק נתפש כאחד מעמודי התווך של החברה הדמוקרטית, ומכאן, אם אמנם זנות היא "עיסוק", הרי שזכותה של האישה כאדם בוגר לבחור למכור את גופה. משום כך ראוי להשוות את ה"בחירה" בזנות לבחירות אחרות שמהותן הרס עצמי כמו: אנוורקסיה, מכירת איבר או התאבדות

ניסיונו מלמד אותנו שלזנות מידרדרים כתוצאה מנסיבות חיים קשות. מעולם לא נפגשנו עם בחורה שיש לה משפחה טובה דיה, בריאות נפשית ופיסית, אפשרות להתפרנס והיא אומרת - לא, אני הולכת להיות זונה כדי להרוויח יותר כסף ולהיחדר מדי יום על-ידי גברים.

בנוסף, הסיבות המרכזיות להידרדרות לזנות הם פגיעה מינית בילדות ועוני, כאשר במקרים רבים מדובר בשילוב של השניים. המחקרים כיום מצביעים על כך שכ-90% מהנשים בזנות היו קורבנות לגילוי עריות, תקיפה מינית והתעללות מינית בילדותן. הגיל הממוצע לכניסה לזנות כיום בארץ עומד על 14 – 15 שנים. האם אפשר לדבר על בחירה בגילאים הללו?

"לגברים יש צרכים מיניים שחייבים לספק"

ללא אוויר, מים, או אוכל, לא נתקיים. אך איש לא מת מאי קיום יחסי מין. הגדרת המין כצורך היא הבניה חברתית. גם לנשים ישנם צרכים לגירוי וסיפוק מיני אולם לא נראה נשים יושבות בתור בבתי בוש ומשלמות עבור מין, משום שההבניה החברתית היא כזו שעבור נשים לא קיים צורך כזה שדורש "סיפוק". מעבר לזה שרוב הגברים לא צורכים זנות, כיצד הם מתגברים על ה"צורך"? וגם אם אכן קיים כזה "צורך", מי אמור לספק את הצורך הזה? לא אנחנו, לא בנותינו ולא אחיותינו, כי אם נשים סוג ב' שגופן מוצע למכירה?

"אם לא תהיה זנות, ירבו מקרי אונס"

מיתוס זה מתעלם מכך שמניעי האנס אינם פורקן מיני אלא הפעלת אלימות, תוקפנות והשפלה. היום קיימת האופציה של הליכה לזנות ואף על פי כן יש מקרי אונס רבים. הגברים בבתי הבושת ובמועדוני החשפנות אינם אנסים בפוטנציה. בדומה למיתוס ה"צורך", חברה מוסרית לא צריכה להקצות קבוצת נשים שיהיה לגיטימי לפגוע בהן כדי כביכול "להגן" על האחרות.

"בלי אופציה של זנות, מה יעשו גברים נכים או כאלו שלא מצאו זוגיות"

מי שיכנס למועדוני החשפנות ולבתי הבושת, לא יתקל בגברים נכים, כי אם בגברים בריאים, מכל רובדי הציבור. לפי מחקר של המוקד לסיוע לעובדים זרים (2005), הלקוח הטיפוסי הוא גבר יהודי, נשוי; כך שגם טיעון הבדידות מתבטל. ושוב - נשאלת השאלה, האם נקריב את בריאות גופן ונפשן של קבוצת נשים מוחלשות לטובת קבוצה אחרת בעלת קשיים?

"הזנות היא דרך לעשיית כסף קל ומהיר"

הכסף של הזנות הוא לא קל אלא מיידי ועבור נשים שלהן חובות גדולים הזנות מהווה פתרון מהיר המאפשר כביכול להישרד. קיימת התמכרות לזנות, לכסף המיידי שבא לפצות על הזוועה הנפשית, אך כמו שהוא בא כך הוא גם מתנדף במהירות, לרוב על מוצרים מתכלים. יש כסף בזנות אבל הוא לא אצל הנשים. הוא אצל הסרסורים, הסוחרים, בעלי הנכסים, חברות הדפוס ובעלי העיתונים המפרסמים את מודעות המין. לעיתים הוא מגיע גם לנשים אבל לתקופה מסוימת בלבד. כשהסמים נכנסים לתמונה, המצב הופך למעגל אימה: סמים בשביל הזנות זנות בשביל הסמים.

"בזנות נמצאות סטודנטיות שממנות כך את התואר באוניברסיטה"

מיתוס זה בא להשקיט את המצפון, שכן חזקה על סטודנטיות שהן מפוכחות ויודעות מה הן עושות, מה שמחזק את מיתוס הבחירה. יתירה מזו, הלקוח עשוי לחוש שהוא עושה לה טובה במתן סיוע למימון לימודיה. התואר "סטודנטית" משמש כתמריץ למשוך לקוחות. מסיבה זו חוברות פרסומת של סרסורים מנסות לפתות את ה"לקוחות" הפוטנציאליים באמצעות כותרות כגון: "שש סטודנטיות לווהטוט" וכדומה. גם במקרה הזה המציאות שונה לגמרי. רוב הנשים לא רק שאינן סטודנטיות, אלא שלרבות מהן אין תעודת בגרות וחלקן גם לא סיימו 12 או אפילו 10 שנות לימוד. חשוב מכל: גם אלה שעונות על קריטריון הסטודנטית שמחפשת הכנסה צדדית, חשופות לאותן פגיעות גופניות ונפשיות, לעיתים בלתי הפיכות, שהן מנת חלקם של הלכודים בזנות. התעודה האקדמית לא תגן עליה מהידבקות במחלות, מלקוחות אלימים או מהפוסט-טראומה שתחווה.

"נשים נהנות מהסקס וחלקן נימפומניות"

הנשים מעידות כי במפגשים עם הלקוחות, בחדירות החוזרות ונשנות הן מתפקדות כמו רובוט, "על אוטומט". נשים בזנות חשופות יום יום, שעה שעה, לשורה ארוכה של מחלות עור ומין: זיבה, עגבת, קנדידה, תסמונת האגן הדואב, וירוס הפפילומה, דלקת כבד נגיפית, כלמידיה, טריכומונס, הרפס של איברי המין ואיידס.

נזקים נפשיים עיקריים: דיסוציאציה ופוסט טראומה, נזקים נוספים: קרעים באיברי המין ובאזור האגן, שטפי דם פנימיים וחיצוניים, הפלות חוזרות ונשנות, הפרעות אכילה, מוות ממנות יתר, מוות

מאלימות, רצח וכו'. היקף התמותה בגיל צעיר בקרב נשים ונערות בזנות גדול פי 40 מבשאר האוכלוסייה.

"ישנה 'זנות צמרת', בה הנשים עושות קריירה בזנות ומרוויחות הרבה כסף. מה רע בזה?"

בעולם הזנות קיימת משוואה אכזרית שמהותה היא, שכלל שגברים משלמים יותר, כך הם מצפים לקבל יותר, כלומר הזנות יקרה יותר בגלל הבקשה ל"אקסטרוט" - אנאלי, סאדו, שימוש בסמים, יחסי מין עם שניים, שימוש במכונות מין וסטיות רבות ומגוונות. בזנות מסוג זה כל הגבולות נפרצים והיא עוד יותר קשה לנשים.

בזנות נכללת גם תופעת ה"שוגר דדי", שפירושה הסכם בין גבר המממן דירה לאישה שמשמשת לו כשפחת מין. בנסיבות אלו היא אמורה לעמוד לרשותו 24 שעות ביממה. מדובר כאן במעין קנייה של אדם. ככל שהוא מממן יותר, כן ירצה לדרוש יותר. בגלל הקושי הנוסף הנדרש במקרים כאלה, חלק ניכר מהנשים מעדיף זנות קונבנציונאלית - 30 דקות, מקלחת ולקוח שהולך. יש פחות הפתעות בנסיבות אלה. שוב, חשוב לזכור - גם העוסקות בזנות "צמרת" חשופות לאותן פגיעות גופניות ונפשיות, לעתים בלתי הפיכות, שחוות נשים שנמצאות באופני זנות אחרים. מהשטח עולה תמונה של מדרון חלקלק - נשים שמתחילות בזנות "צמרת" מתדרדרות עקב השימוש בסמים או מסיבות אחרות עד לזנות הקשה והפוגענית והמסוכנת ביותר - זנות רחוב.

"למה הן לא עוזבות את הזנות, אם זה כל כך רע?"

העוסקים בזנות נמצאים על פי רוב במצב פסיכולוגי בו הם רואים עצמם כמתאימים 'רק לסוג כזה של עבודה'. תחושת הערך העצמי והמסוגלות האישית כמעט אינה קיימת. בנוסף, הסרסור משתמש במניפולציות רגשיות על מנת להחליש את הנשים אשר תחת חסותו וגורם להן להרגיש שחוך מהמעגל בו הן נמצאות, אין להן דבר. השינוי התודעתי הוא תהליך ארוך ומורכב. חלק מהנשים לא מאמינות שהן יצליחו למצוא עבודה חלופית - מערכות התמיכה הכלכליות והסוציאליות לא חזקות מספיק כדי לסייע להן לצאת מן המעגל הזה ולחיות בכבוד. לאותן נשים אין את האמצעים שמאפשרים לעזוב: לאן ילכו? במה יעסקו? וכשיש להן ילדים או בני משפחה התלויים בהן - המלכוד מתעצם.

ההתמכרות לחומרים ממכרים אף היא מהווה גורם לקושי בהפסקת הזנות. כדי להצליח לתפקד בזנות, נשים רבות מאוד זקוקות לחומרים משני תודעה (סמים, כדורי הרגעה, אלכוהול), כך נוצר מעגל אימים של תלות בין הסמים והזנות.

"מה רוצים מהלקוח? הוא בסך הכול משלם בשביל שירות"

המילה "לקוח" היא מכבסת מילים לגבר שמנצל את מצוקתם של האישה או הגבר אותם הוא קונה. כספם של הלקוחות הוא זה שמניע את תעשיית המין. הלקוחות שמחזיקים במיתוסים, משלים את עצמם שהבחורה אליה הם חודרים מעוניינת ונהנית מהסיטואציה, למרות שלא קשה להבחין במצוקתה. ישנם אתרי לקוחות באינטרנט, בהם המלצות למי ללכת ומה לבקש. קריאת הטקסטים חושפת את הבהמיות, האלימות, ההחפצה, הזלזול ורמיסת כבודן של הנשים עליהן הם כותבים.

עבור הנשים בזנות האלימות היא חלק מחייהן היומיומיים. גילויי אלימות כלפי נשים בזנות הם מרובים ובהם: תקיפות מיניות, אלימות פיזית, שוד והתעללות מילולית, צילום של הנשים ללא

הסכמתן בזמן האקט המיני, סחיטה, מכתבי ושיחות אימים, התחזות לשוטרים, אימים בנשק, הפחדה, מעקב והטרדה של הנשים, זריקת חפצים על הנשים מרכבים נוסעים בעיקר על-ידי כנופיות נוער (נפצים, אבנים, בקבוקים, שתן, חיתולים מלוכלכים, ביצים), תקיפות באמצעות הרכב, חטיפה, לקוחות שמסרבים להשתמש או מחבלים בקונדומים, וכפיית אקטים שלא נכללו בתשלום, כלומר אונס.

"אם נמסד את הזנות הכול יהיה נקי וללא אלימות"

איך אפשר למסד נשים וגברים בתוך זוועת הזנות! מעבר לשאלה המוסרית, המיסוד במדינות שבחרו ללכת בדרך זו - לא השיג את מטרתו ואף דרדר את המצב. זאת, כיוון שמי שמפעיל את עולם הזנות הם אנשי העולם התחתון. במצב של מיסוד הזנות, הם הופכים ל"אנשי מקצוע" לכל דבר ופועלים באופן חופשי. מאחר שרצו להגדיל את רווחיהם התפתחה תעשיית סחר בנשים ממדינות מזרח אירופה, אסיה, אפריקה ודרום אמריקה. הולנד, למשל, שמיסדה את הזנות בשנת 2000 הינה אחת מהיעדים המועדפים לסוחרים נשים, וישנם בין 1000 ל-7000 קורבנות מדי שנה. ראש עיריית אמסטרדם ג'וב כהן: "מאז שהזנות הפכה לחוקית בהולנד, בשנת 2000, תעשיית המין עברה לידיהם של ארגוני פשע, שעוסקים בסחר בנשים, בסמים, ברצח ובעבירות נוספות". פרויקט 1012 - 80% מבתי הבושת [ברובע החלונות האדומים](#) נסגרו והפכו לחנויות אופנה.

למיסוד הזנות השלכות חמורות גם מבחינה חברתית - תופעת הזנות שימשה משחר ההיסטוריה כגורם היררכי, המאפשר חלוקה ברורה בין נשים "טובות", הראויות להגנה חברתית, משפחתית ומשפטית לבין נשים "זונות", המצויות בשולי החברה ואינן משמשות אלא ככלי להגשמת מאווייהם של גברים. יתרה מזו, התפישה החברתית כאילו מין הינו מוצר הניתן לרכישה על-ידי גברים ולמכירה על-ידי נשים משפיעה עמוקות על תפישת השוויון בחברה וכתוצאה מכך, ניכרת השפעה חמורה על החברה כולה ועל הצעירים בה באופן חמור במיוחד.

"חשפנות אינה זנות"

מועדוני החשפנות בארץ, מתפקדים כבתי בושת לכל דבר. הריקוד בעירום הוא רק לשם בחירת האישה שתבצע "לאפ דנסינג" בו היא יושבת חשופה, על רגליו של המשתמש, פנים אל פנים ומתחככת באיבר מינו, בעוד הוא רשאי לגעת בה בכל גופה, היכן שהוא רוצה. על הריקוד הזה הן מקבלות 20 ש"ח וכדי לצאת ממשמרת עם ה"כסף הגדול" הן מבצעות את הריקוד הזה על עשרות גברים. המראות על קירות המועדון מאפשרות לנשים לא להיתקל בעיניו של המשתמש. המבט אטום, עיניהן מתות. כדי לצלוח משמרת כזו, בה עשרות גברים נוגעים בהן בכל הגוף, נדרשת האישה להפעיל מנגנון של דיסוציאציה, כלומר ניתוק בין הנפש לגוף. מנגנון זה הרסני וידוע כי הוא מתרחש לרוב אצל נפגעות גילוי עריות ואונס. ישנן נשים שעוטות על עצמן מסיכה כדי לעזור לעצמן בתהליך הניתוק. ה"לאפ דנסינג" הוא רק ה"חימום" ובתאים שנמצאים במועדון מתבצע מין אוראלי ובמקומות רבים גם אקטים מלאים. בתי בושת אלו עובדים ברישיון עסק של הרשויות המקומיות. המיתוס שטוען שהחשפנות אינה זנות הוא זה שמושך את הצעירות, כאשר מועדוני החשפנות הם פעמים רבות השער ממנו נכנסות הנשים לעולם הזנות.

עידית הראל שמש היא מנהלת מכון תודעה - למאבק בתופעת הזנות